

Kuntien ja hyvinvointialueiden yhdyspinnat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä – kuinka toimintaa tulisi edistää käytännössä

20.5.2025

Moona Huhtakangas

Minna Ylisirniö

Elina Laukka

UEF// University of Eastern Finland

Työpajan agenda

- ✓ Kirjallisuuden pohjalta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhdyspintojen nykytila kuntien ja hyvinvointialueiden välillä
- ✓ Työpajassa pyritään tunnistamaan toimivia ratkaisuja kuntien ja hyvinvointialueiden yhdyspintatyölle sekä määrittelemään, mistä toiminnassa on kyse

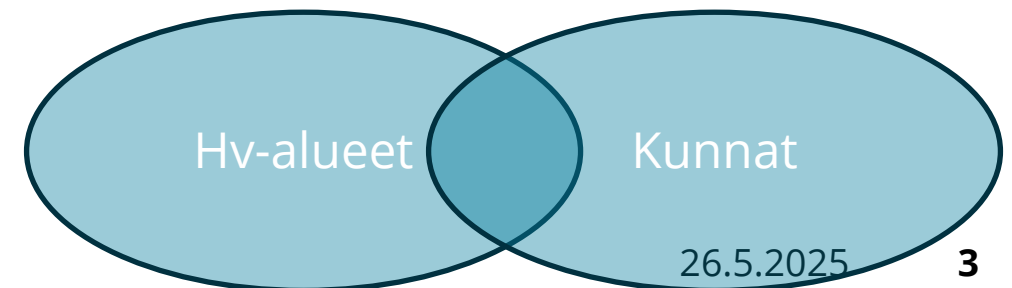
Työpajan materiaalia tullaan hyödyntämään Kunnallisanalan kehittämissäätiön rahoittamassa kirjassa.

Kuntien ja hyvinvointialueiden yhdyspinnat hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtäviä kunnilla ja hyvinvointialueilla
- Lainsäädäntö jättää tehtävien ja vastuiden tulkinnalle kuitenkin ”harmaita alueita”
 - Hyte-työlle asetetaan tavoitteita sekä kunnissa että hv-alueilla, mutta tavoitteiden saavuttamiseksi työnjako ei näytäydy selkeänä
 - Tiedonkeruuta kuntien ja hv-alueiden omista tarpeista käsin, vaikka yhdyspintatyötä tukevat yhteinen tietopohja ja tiedonkulku
 - Tarve tuoda näkyväksi tehtäviä ja vastuita sekä näitä tukevia yhteistyörakenteita
 - Itsehallinnon ja ohjauksen välinen suhde

Yhdyspintatyö kuntien ja hyvinvointialueiden välillä

Yhdyspintatyö = yhteistyötä tekevien toimijoiden kokonaisuus, jossa toimijat toimivat sekä itsenäisesti että tasavertaisesti ollen samalla toisistaan riippuvaisia (Leinonen 2023);

"Yhdyspinnat voidaan määritellä kahden tai useamman organisaation toiminnallisiksi rajoiksi tai yhteistyön paikoiksi" (Niemi 2024)

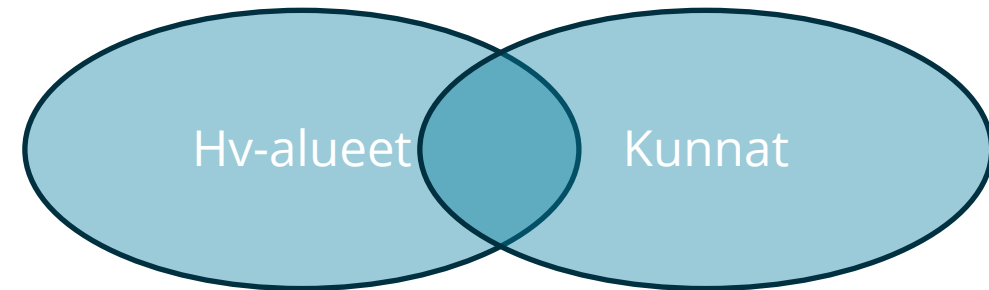
Tunnistettuja yhdyspintoja

Kuntien näkökulmasta:

varhaiskasvatus, vapaa sivistystyö, taide- ja kulttuuripalvelut, nuorisopalvelut, liikuntapalvelut ja opiskeluhoito, kaavoitus ja maankäytön suunnittelu, liikenne, joukkoliikenne sekä tietoverkkojen rakentaminen ja ylläpito

Hyvinvointialueiden näkökulmasta:

sosiaalityö, perhehoito, perhetyö, liikkumista tukevat palvelut, päihdetyö, mielenterveys, kasvatus- ja perheneuvonta, perheoikeudelliset palvelut, vammaispalvelut, lastensuojelu ja opiskeluhoito, kuraattoripalvelut, terveyden- ja hyvinvoinnin edistäminen, perusterveydenhuolto, terveystarkastukset, neuvolapalvelut, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, opiskeluhoito, psykologipalvelut, päihdetyö, suun terveydenhuolto, työterveyshuolto ja opetus- ja tutkimustoiminta.

Muut toimijat, esim. järjestöt ja kansallinen taso

Hyvinvointikertomukset ja -suunnitelmat

- Tarkastelimme kuntien ja hyvinvointialueiden hyvinvointikertomuksia ja- suunnitelmia sekä erillissuunnitelmia
- Tunnistimme näkökulmia, joissa osoitettiin nykytila tai tavoite hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhdyspintatyölle kuntien ja hyvinvointialueiden välille
- Kokoaan yhteen kuntien ja hyvinvointialueiden yhteisiä ja erillisiä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteitä ja toimintamalleja
- Kuntien ja hyvinvointialueiden hyvinvointikertomukset- ja suunnitelmat täydentävät toisiaan
- **Yhdyspintoja on kuvattu dokumenteissa eri tasoilla, erillisliitteissä selkeämpi kuvaus – siilouttaako?**
- **Yhdyspintojen moninaisuus ei näy suunnitelmissa**

Hyvinvointikertomukset ja -suunnitelmat

- Lakisääteiset hyte-yhdyspinnat korostuu, mutta toimijoiden vastuita ei useinkaan määritellä selkeästi
- Osalla hyvinvointialueista on yhdyspintapalvelut/-yksiköt ja nimetyt työntekijät. Myös kunnista on nimettyjä yhdyspintatyöntekijöitä ja -yksiköitä, usein hyvinvointikoordinaattoreita/-päälliköitä
- Kuntien ja hyvinvointialueiden välillä on paljon erilaisia hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen verkostoja, joissa koordinoitivastuu vaihtelee
- Hyvinvointisuunnitelmillaan hyvinvointialue ottaa vastuuta alueellisesta koordinoinnista tekemällä aloitteen kuntien suuntaan esittämällä alueellisia tavoitteita hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimille -> **vastuu myös alueellisten tavoitteiden toteuttamisesta?**
- **Kuntien vahvuus: asukkaiden tavoittaminen**

Pulinapöytien aiheet (2 aihetta, 20 min/aihe)

1. Onnistumiset yhdyspintatyössä ja mikä tukee onnistumista

1.1. Millaisia toimintamalleja kannattaisi ottaa käyttöön?

1.2 Millaisia onnistumisia yhdyspintatyössä on saavutettu ja mikä on tukenut onnistumista?

1.3 Millaiset tekijät ja rakenteet tukevat yhdyspintatyötä?

Pulinapöytien aiheet (2 aihetta, 20 min/aihe)

2. Uusia ja innovatiivisia ratkaisuja kuntien ja hyvinvointialueiden yhdyspintatyöhön – suunnitelmista käytäntöön

2.1 Miten päästään niihin tavoitteisiin, joita yhdyspintatyölle on asetettu?

2.2. Miten käytössä olevia toimintamalleja tulisi kehittää?

2.3 Millaisia uusia toimintamalleja tulisi kehittää?

Yhteystiedot

- **Moona Huhtakangas**, TtT, yliopistonlehtori, Sosiaali- ja terveysjohtamisen laitos, Itä-Suomen yliopisto (moona.huhtakangas@uef.fi)
- **Minna Ylisirniö**, TtM, väitöskirjatutkija, Lääketieteen tekniikan ja terveystieteiden tutkimusyksikkö, Oulun yliopisto (minna.ylisirnio@oulu.fi)
- **Elina Laukka**, TtT, HTM, yliopettaja, Hyvinvointi ja kulttuuri osaamisala, Oulun ammattikorkeakoulu (elina.laukka@oamk.fi)